

Секція: Право

Скоромний Ярослав Ігорович

кандидат юридичних наук, викладач

Львівський університет бізнесу та права

ORCID: 0000-0002-4067-710X

м. Львів, Україна

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИТЯГНЕННЯ СУДДІВ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Дослідження особливостей притягнення суддів до юридичної відповідальності засвідчують, що найчастіше суддями вчиняються дисциплінарні правопорушення, за результатами яких їх притягається до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до інформації, поданої у [1, с. 76], під дисциплінарною відповідальністю суддів слід розуміти такий вид юридичної відповідальності, в основі якого повинна насамперед бути гарантія справедливого та законного виконання суддями службових обов'язків із забезпеченням захисту прав та свобод громадян в контексті здійснення правосуддя та прийняття (ухвалення) законних та об'єктивних судових рішень.

Вивчення законодавчих документів, якими регулюються питання притягнення суддів до юридичної відповідальності, показало, що основною законодавчою базою, яка визначає правові аспекти притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, є Закон України «Про судоустрій і статус суддів» [2] та Закон України «Про Вищу раду правосуддя» [3].

Згідно положень статті 106 «Підстави дисциплінарної відповідальності судді» Закону України «Про судоустрій і статус суддів»

[2], основними підставами, за якими суддів притягається до дисциплінарної відповідальності, виступають:

1) спеціально або через недбалість учинений суддею дисциплінарний проступок (дисциплінарне правопорушення), в основі якого лежить:

– незаконна (нелегітимна) відмова суддею у наданні доступу до справедливого правосуддя;

– невизначеність мотивів (причин) чи/та не взяття до уваги аргументів у процесі ухвалення судового рішення за результатами розгляду судової справи;

– недотримання вимог та правил здійснення правосуддя, що порушує відкритість та гласність судового процесу;

– ненадання дозволу обвинуваченому на його право на захист та/чи перешкоджання здійснення прав іншими учасниками судової справи;

– недотримання правил відносно відводу чи самовідводу;

2) навмисне сповільнювання розгляду судової справи та/чи невжиття заходів (інструментів), які використовуються з метою всебічного та об'єктивного розгляду судової справи;

3) неправомірна поведінка, яка порочить звання судді та виступає головним елементом тиску на авторитетність судової системи;

4) умисне чи внаслідок грубої недбалості посягання на права, свободу та інтереси громадян, через що виникають негативні наслідки такого впливу;

5) недотримання таємниці судового засідання, яке є закритим, таємниці нарадчої кімнати, таємниці, що охороняється на законодавчих підставах;

6) неповідомлення Генерального прокурора та Вищої ради правосуддя про випадки втручання у процес судового засідання та ухвалення (прийняття) судових рішень;

7) неповідомлення Ради суддів України про випадки виникнення конфліктів інтересів, окрім випадків, за яких спостерігається розв'язання та злагодження конфлікту відповідно до процедури, визначеної нормами процесуального законодавства;

8) втручання інших суддів у процес судового засідання та ухвалення (прийняття) судового рішення;

9) подання недостовірної інформації у декларації, яка заповнюється суддею відповідно до норм та вимог законодавства задля запобігання проявам та виявлення корупції;

10) несвоєчасне подання та/чи неподання інформації у декларації суддею;

11) незаконне здобуття суддею та/чи іншими особами матеріальних вигод та благ через використання особистого службового статусу, зокрема зловживання посадовим становищем;

12) вчинення суддею поведінки, яка заборонена його посадовим становищем та прямо становить невідповідність між рівнем його життя та рівнем його матеріальних доходів;

13) неподання суддею інформації та/чи подання недостовірної інформації відповідно до вимоги на неї члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України чи члена Вищої ради правосуддя;

14) несвоєчасне чи не проходження взагалі курсів підвищення кваліфікації, які зобов'язаний суддя проходити у Національній школі суддів України відповідно до подання для направлення на проходження курсів підвищення кваліфікації;

15) вина судді за вчинення корупційного правопорушення відповідно до визначеного законодавством переліку таких правопорушень;

16) неподання чи невчасне подання інформації про родинні зв'язки у декларації відповідно до вимог, визначених законодавством;

17) умисне подання у декларації неточної та недостовірної

інформації.

Попри те слід відмітити, що головним органом в Україні, на якого покладено функцію розгляду дисциплінарних справ щодо притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності є Вища рада правосуддя. Поза тим, Вища рада правосуддя також розглядає скарги щодо рішень, які є ухвалені спеціальними органами щодо притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності [3].

Таким чином, опираючись на вищезазначеному, встановлено, що ключові правові аспекти притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності базуються на положеннях Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

Література

1. Марочкін І. Є., Крючко Ю. І., Москвич Л. М., Назаров І. В., Трагнюк Р. Р. Статус суддів: навч. посіб. / за заг. ред. І. Є. Марочкіна. Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Х.: Право, 2009. 120 с.
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-VIII (із змінами та доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19?find=1&text=дисциплінар#w1_1